

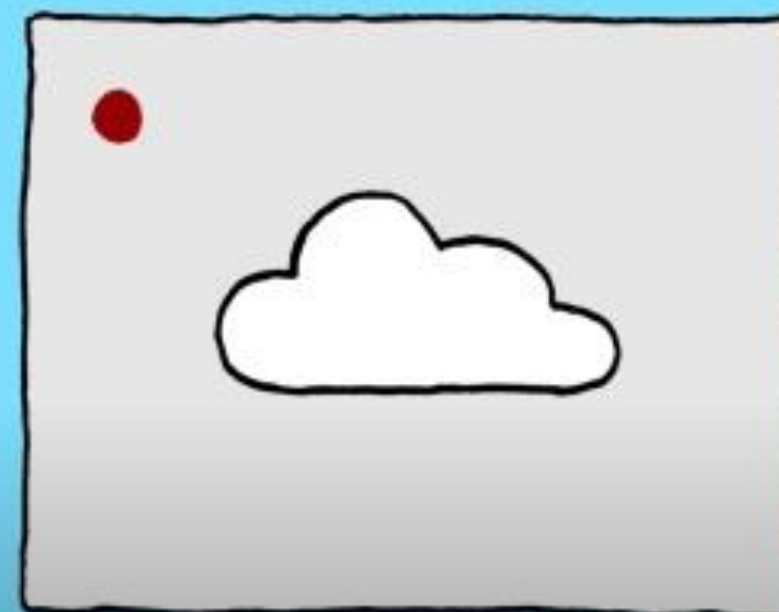
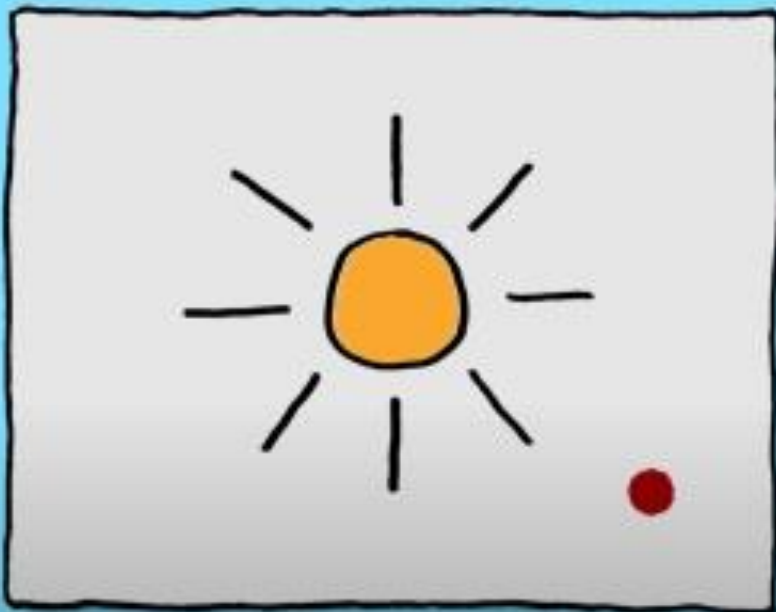

פיתוח חוסן בזמן משבר

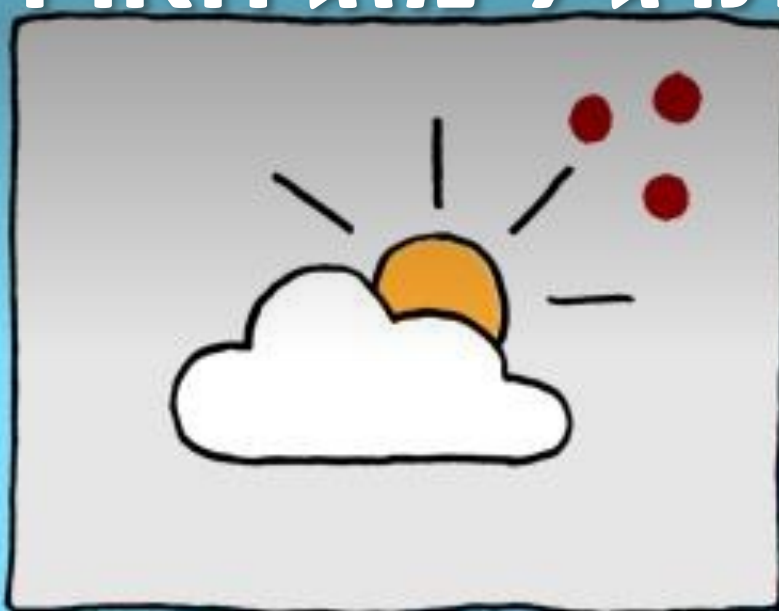
ממבט חקר המוח

ד"ר נועה אלבלדה

צק-אין : תרגיל מזג האויר הפנימי

מאתמול (ו/או מאז ה-7.10):

- אני צמוד.ה למסכים ולחדשות
- אני חווה תחושה של אי-שקט וחוסר ריכוז
- יש לי מחשבות מדאיגות שקשה לי לעצור
- אני לא ישנה טוב
- המוח שלי מפרש מצבים יומיומיים כ"מסוכנים", למשל: כשאני שומע.ת מטוס או מכונית עוברת, כשמישהו לא מוכר דופק בדלת
- אני דואג.ת למשפחה / חברים.ות כל הזמן
- קשה לי לעשות דברים שבדרך כלל גורמים לי הנאה
- אני מתגעגע.ת לשגרה הרגילה של החיים

כל מה שאנחנו חווים כרגע הוא טבעי

התנהגות

קושי לעבוד

קושי לנהל שגרה

קושי לבצע דברים מהנים

(למשל תחביבים)

תוקפנות

היצמדות למסכים

חוסר מוטיבציה

מחשבות ורגשות

מחשבות שליליות

דאגה

פחד

חרדה

תסכול, בעס

ייאוש

אשמה

חוסר אונים

גוף ותחושות

עייפות

דריכות-יתר, אי-שקט

כאבי ראש

בחילות

חולשה

חוסר או עודף תאבון

תחושת ניתוק ואפתיה

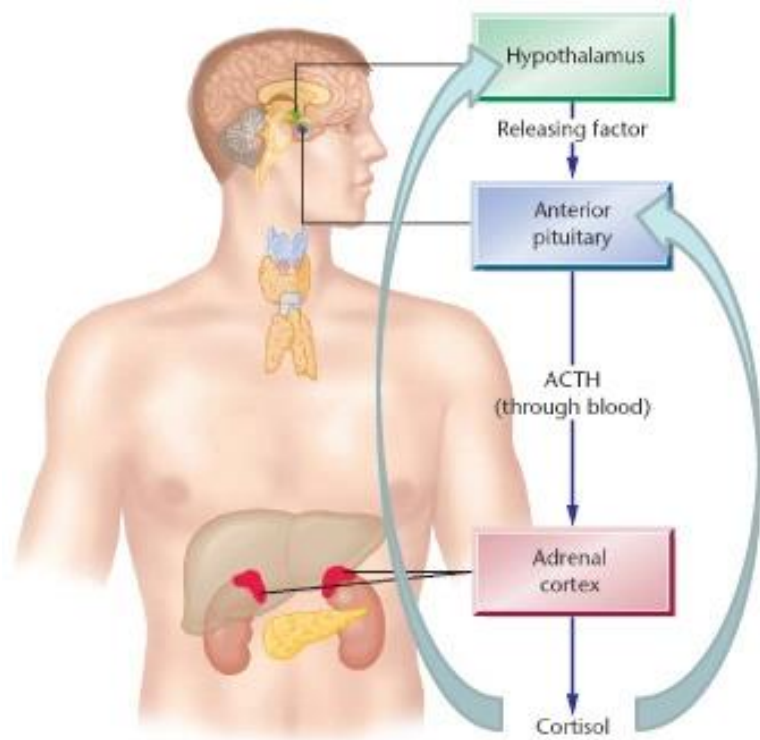
מוסחות ופיזור דעת

המוח האנושי לא אוהב אי וודאות

אי ודאות מעוררת סטרס

ציר הסטרס

- סטרס היא תגובה הישרדותית **חשובה** שמפעיל המוח ומטרתה לשפר התמודדות עם מצב מאיים
- סטרס מתבטא בשינויים גופניים, רגשיים, התנהגותיים וקוגניטיביים שלרוב מעוררים **חוויה גופנית** לא נעימה המלווה **במחשבות** מדאיות ו**רגשות** לא נעימים
- הגוף וחשיבותו בהיבט הרגשי

בני אדם רגישים במיוחד לסטרס

או: למה לזברות אין אולקוס?

”להרחיב את המיכל” - פיתוח חוסן

- חוסן הוא מצב מוחי, פסיכולוגי וגופני המאפשר לנו להתמודד עם אתגר, קושי או משבר בצורה יציבה ומיטבית
- חוסן נובע מתחושה שיש לנו מספיק משאבים להתמודד עם דרישות המציאות ולפתח משאבים נוספים אם צריך (קושי כהזדמנות ללמידה וצמיחה)

מהו לא חוסן?

מודל חלון ההכלה

תחושה סובייקטיבית של סטרס או מידת חוסן יושפעו מהיחס שבין הדרישות המוטלות לבין המשאבים הקיימים

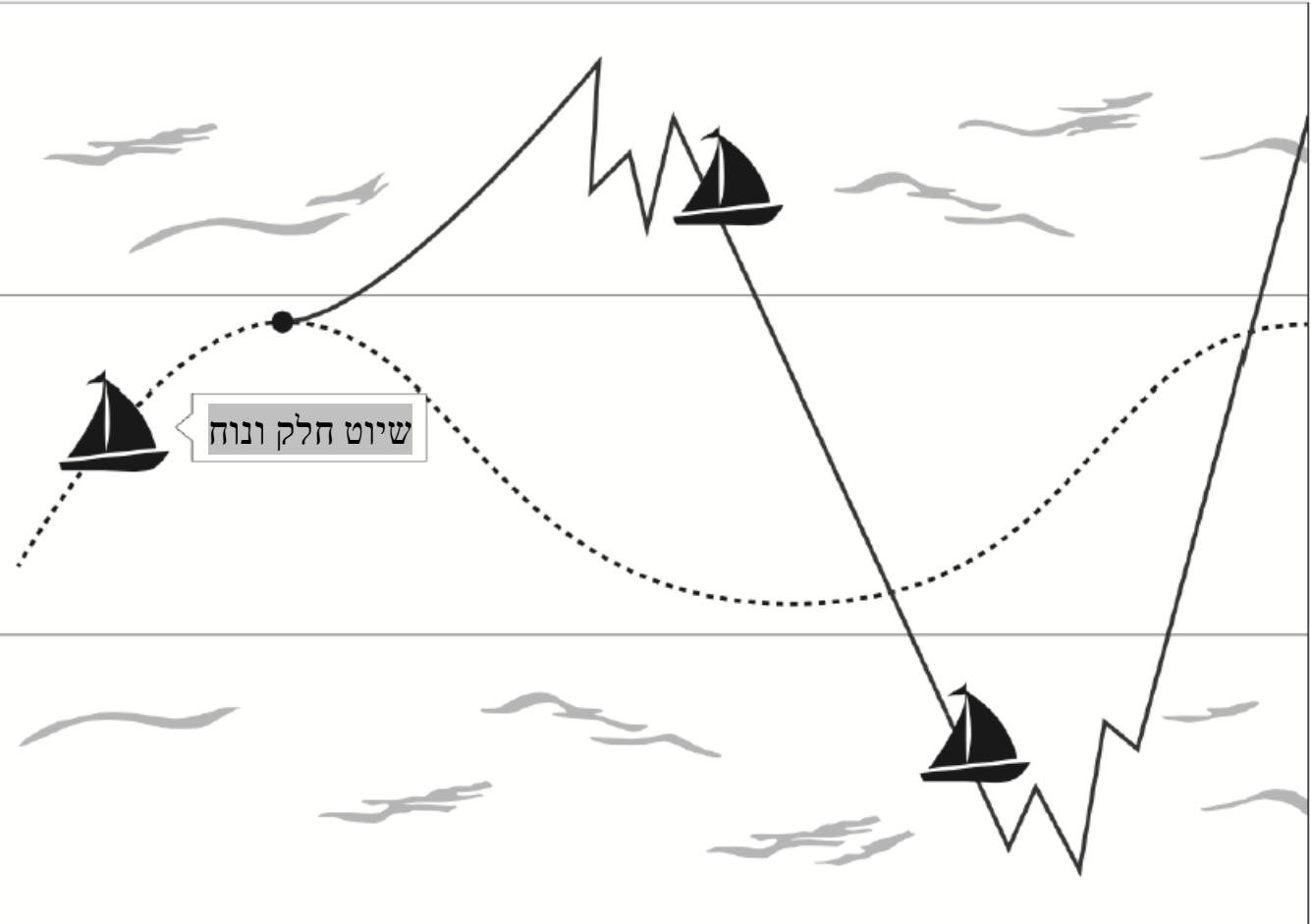
Fight / Flight

עוררות יתר
חרדה, הצפה רגשית,
תחושת חוסר בטחון, זעם,
פאניקה

חלון ההכלה
מוסתיים רגשית, גמישים,
פתוחים למתרחש, מקורקעים

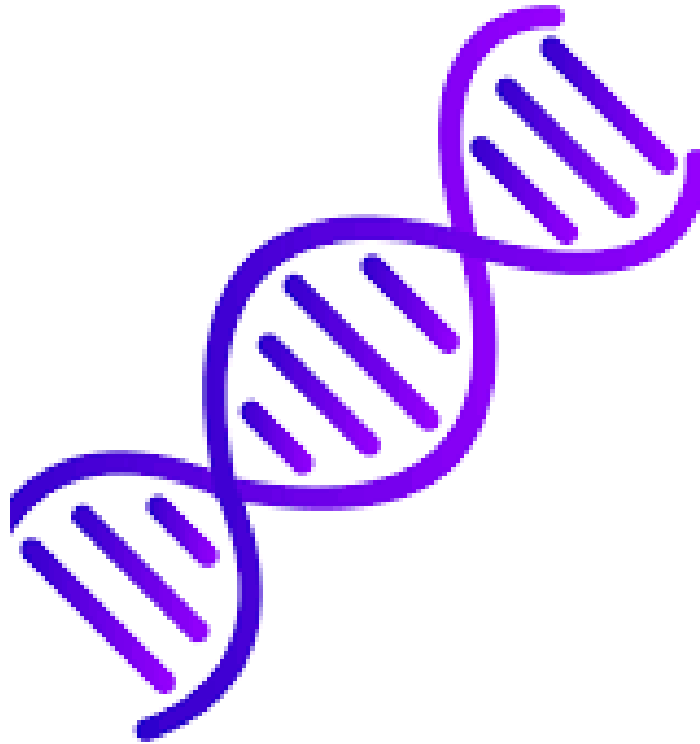
Freeze / Faint

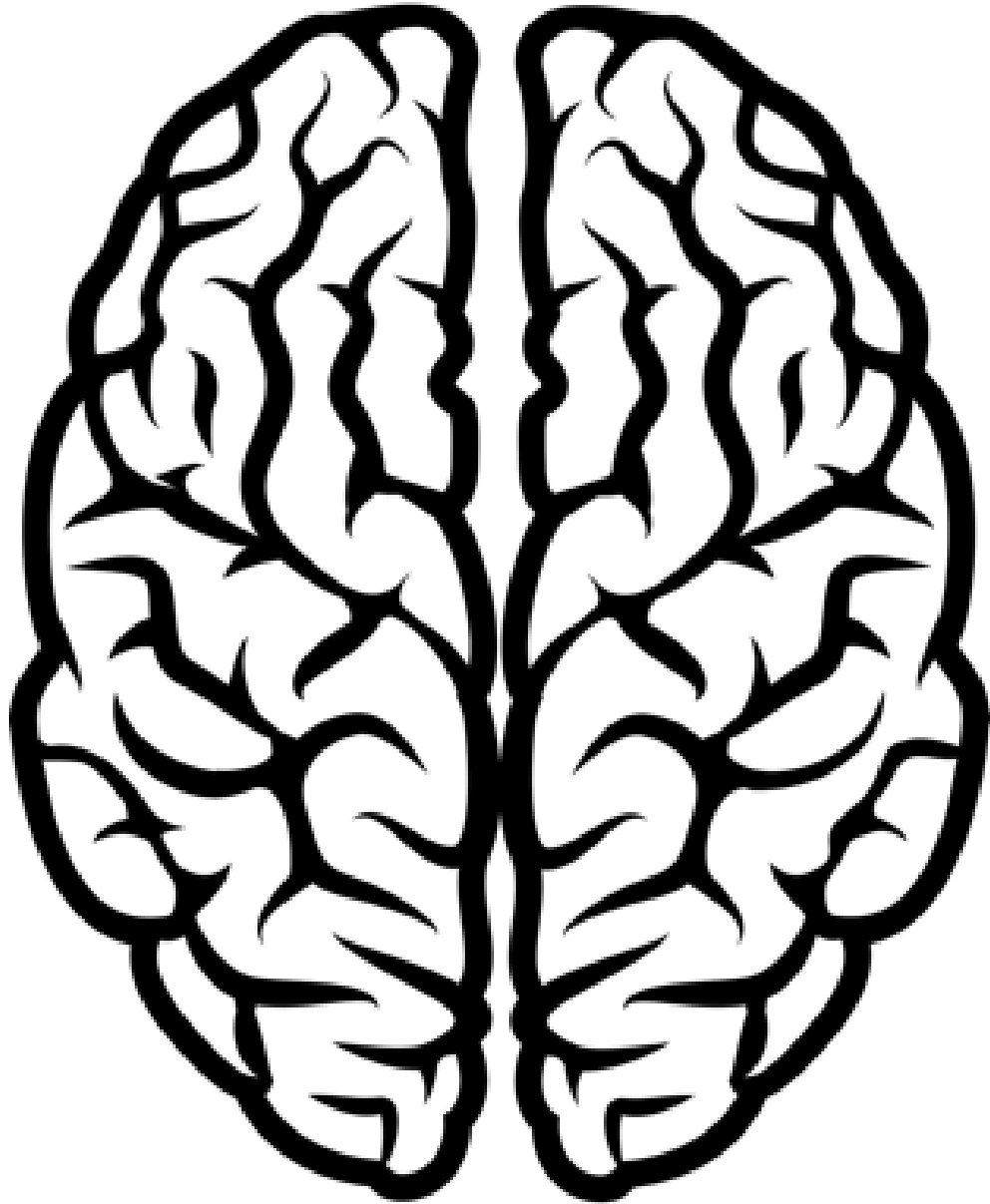
תת עוררות
אדישות, קיפאון, חוסר אנרגיה,
בלבול, ניתוק, אשמה, ייאוש,
דיכאון, פסיביות

שאלות של תורשה וסביבה

- האם חוסן זה משהו מולד או נלמד?
- מחקרים מראים שחוסן הוא מיומנות (skill) שניתן לרכוש ולחזק

פלסטיות מוחית

- המוח משתנה כל הזמן כתוצאה מחשיפה לחוויות והתנסויות (בעולם החיצוני, ובעולם הפנימי)
- ישנן התנסויות שמחזקות את המערכות המוחיות שתומכות בחוסן אנושי: חוויות חיים, אך גם תרגול מכוון

” אין טעם לתפור מצנח בזמן צניחה

חופשית לקראת התרסקות על

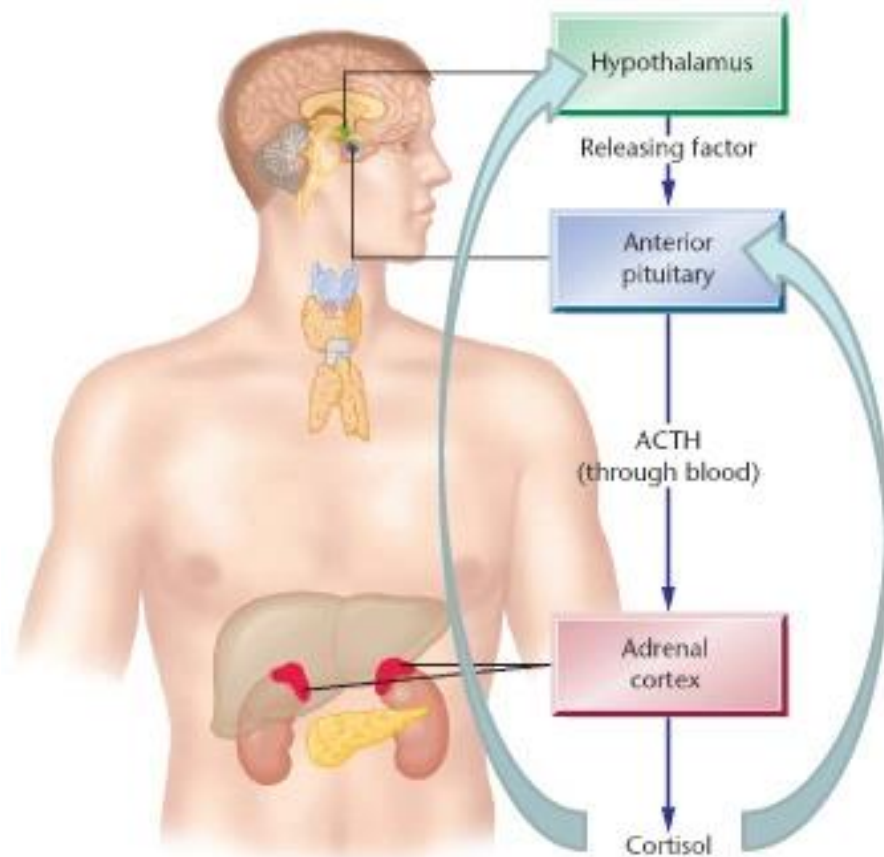
הקרקע. צריך לתפור את המצנח

שלנו כל יום, כך שהוא תמיד שם

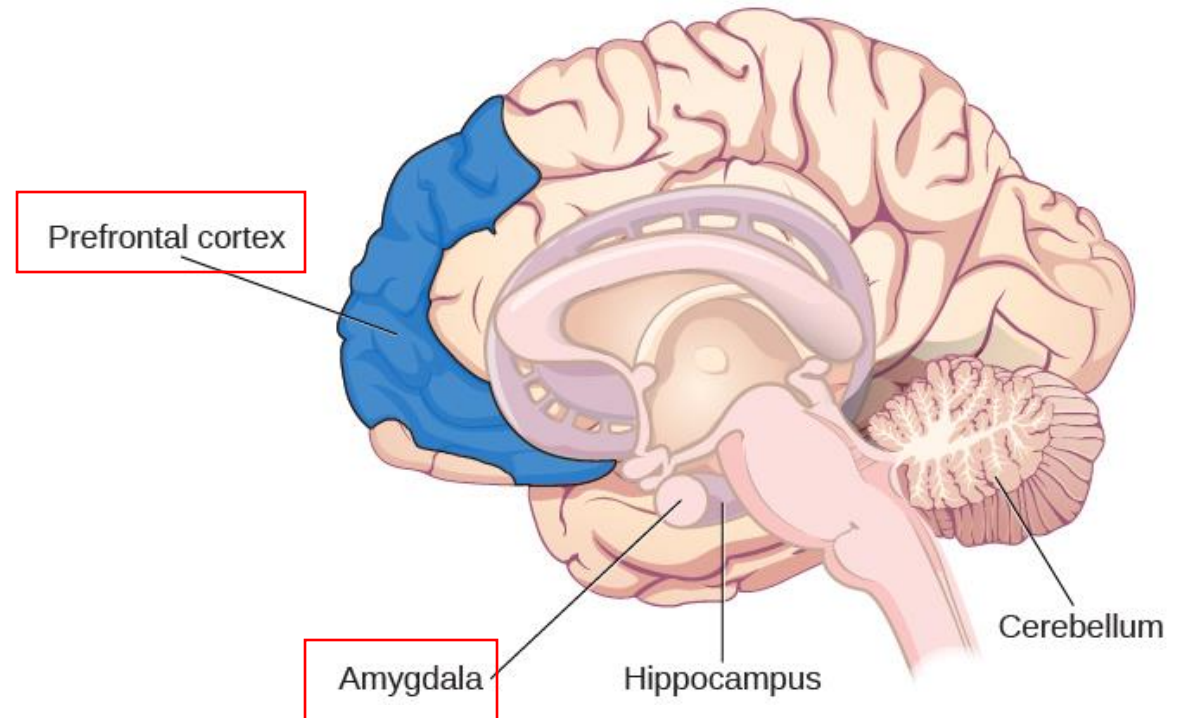
בשבילנו במקרה חרום”

מערכות מוחיות עיקריות

ציר הסטרס

חיבורים עצביים בין הקורטקס הפרה-פרונטלי לאמיגדלה

טיפים לעבודה עצמית בזמן משבר

נורמליזציה של החוויה הפנימית ושל התנהגות
היזכרות בכוחות פנימיים

קשר, אמון ומרחב בטוח

רגעי התעגנות: הכוונת קשב אל מקומות מחזקים

יצירת שגרות יומיות מזינות ומחזקות

עזרה מקצועית

להתמודדות עם חרדה וטראומה

קשר, אמון ומרחב בטוח

- מגע מנחם
- תמיכה (חברים, משפחה, גורמי ייעוץ)
- גירויים שהם "בית" (אוכל אהוב, מרחב נעים, אנשים מוכרים, משחקים אהובים, תחביבים)

נורמליזציה של החוויה הפנימית ושל התנהגות, היזכרות בכוחות פנימיים

- שיתוף ושיח
- תרגולי הכרת הטוב והוקרת תודה
- היזכרות במשאבים וכוחות
- מודעות: מה עוזר לי בדרך כלל ומה יעזור לי עכשיו?

שגרות יומיות מזינות ומחזקות

- ספורט, תנועה, מוזיקה, משחק, תחביבים, פעילויות פנאי
- מנוחה, הרפיה, חשיפה לטבע
- להתנדב / לתרום / לקחת אחריות על מישהו אחר (כל אחד.ת בדרכו.ה ובהתאם ליכולתו.ה)
- **הפחתה בצריכת מדיה**

רגעי התעגנות: הכוונת קשב אל מקומות מחזקים

- עצירות למילוי מצברים
- תרגילי עיגון קשב בגוף ובחושים
- הבחנה בין מחשבות למציאות

תרגיל הוקרת תודה

היום הרגשתי.
את הקצה שלי.
את קצה הגובה.
קצה הכוח.
בהתחלה נבהלתי.
ואז הבנתי.
זו הזמנה.
להמשיך לגדול.
מאת: שאול נפתלי

תודה על ההקשבה

www.facebook.com/albeldanw/

www.nwna.ch

noaalbelda@gmail.com

Dr. Noa S. Albelda
Neuro-Wellness Consulting